

TROMS FYLKESKOMMUNE
Plan- og næringsetaten

Olje- og energidepartement
Postboks 8148

0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
07 /	582-33
DATE	29 JUN 2007
AN	UKSP.
L229-631	

Deres ref.:

Løpenr.:

Saksbehandler:

Dato:

Vår ref.:

15018/07

Ian Jawahir

20.06.2007

05/3239-35

Arkiv:

Tlf. dir.innvalg:

Oppgis ved alle henv.

U22

77 78 81 68

SAKSARKIV

**FORSLAG TIL PROGRAM FOR KONSEKVENsutREDNING FOR
GOLIAT - HØRINGSUTTALELSE FRA TROMS FYLKESKOMMUNE**

Viser til brev av 30.03.07.

Fylkestinget i Troms har i fylkestingssak 62/07 fattet følgende vedtak:

1. Troms fylkeskommune mener at Goliat-utbyggingen er viktig utviklingen av petroleumsnæringen som en ny basis næring i nord. En viktig forutsetning for denne utviklingen er etablering av et fullverdig kompetansemiljø i landsdelen. I denne sammenheng er det et krav at ved utbygginger av felt i nord også medfører lokalisering av full integrerte driftsorganisasjoner til landsdelen. Troms fylkeskommune ser det som uakseptabelt at det kun etableres fremskutte driftsorganisasjoner. Harstad med sitt petroleumsmiljø er oljesenteret i nord, samtidig er Tromsø et naturlig senter for kompetansenæringer i Nord- Norge og viktig for samarbeid med Nord-Vest Russland. Det er derfor også naturlig at institusjoner og bedrifter i disse byene får en sentral rolle ved utvikling av petroleumsindustrien i nordlige områder av norsk sokkel.
2. Troms fylkeskommune krever at alle tre utbyggingsalternativer blir like grundig utredet i konsekvensutredningen, slik at man får et best mulig beslutningsgrunnlag og at det er åpenhet rundt prosessen med valg av konsept. Troms fylkeskommune vil ikke akseptere at beslutninger rundt utbyggingskonseptet blir gjort før konsekvensutredningen foreligger.
Troms fylkestings primærstandpunkt er at det velges en utbyggingsløsning basert på direkte ilandføring av de samlede ressurser av olje og gass, hvor etablering av arbeidsplasser og virksomhet skal skje på land i landsdelen.
3. Forslag til program tar i liten grad opp i seg det faktum at dette er den første oljeutbyggingen i nord. I den sammenheng må utredningene i programmet søke å belyse de mulighetene som prosjektet kan føre til av samfunnsmessige, miljømessige og ikke minst næringsmessige ringvirkninger.

4. Utredningene må fokusere på hva utbyggingen kan bidra med i utviklingen i landsdelen, gjennom kompetanseoppbygging, rekruttering og utdanning, muligheter for lokalt og regionalt næringsliv gjennom aktiv deltagelse i leverandørnettverk, industriell strategi og etablering av et kontraktregime tilpasset næringslivet i Nord-Norge. Det er viktig at man legger til rette for at også KIFT-bedriftene deltar i utbyggingen og ikke bare vareproduksjon som det legges vekt på i forslaget til KU-programmet.
5. Konsekvensutredningen må bidra til å sikre utvikling og gjennomføring av en høy miljøstandard hvor blant annet behovet for beredskap i umiddelbar nærhet av spesielt utsatte områder vektlegges.
6. Konsekvensutredningsprogrammet ser utbygginga av Goliat som et isolert prosjekt. Det legges til grunn at konsekvensutredningen settes inn i en større industriell og strategisk sammenheng, dette som et sentralt element i en ny industriell satsing i nord. Goliat-utbyggingen må sees i en sammenheng med etablerte strukturer tilknyttet Snøhvit, oljevernberedskap og overvåking.

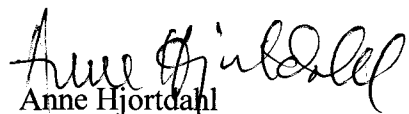
I tillegg til de områder som er beskrevet i program for konsekvensutredning bør følgende utredninger prioriteres:

- Samfunnsøkonomiske konsekvenser i et regionalt perspektiv knyttet opp de ulike utbyggingsløsningene
- Kontraktsregimer og bruk av leverandørnettverk
- Et like stort fokus på muligheter for regionen som for avbøtende tiltak. Dette vil gjøre konsekvensutredningen mer proaktiv
- Utrede kompetansebehov både i utbyggingsfasen og driftsfasen av Goliat
- En vurdering av beredskap, herunder behov for å ha beredskap i umiddelbar nærhet av spesielt utsatte områder
- Utreder mulige konsekvenser av utslipp av ballastvann som følge av Goliat-utbyggingen. Rensing av ballastvann om mulig fra dag én. Videre bør det utredes om rensing av ballastvann kan gjøres i tilknytning til en landterminal
- Bruk av eksisterende infrastruktur innen blant annet oljevern for å etablere en "Barentshavstandard"
- Funksjon og omfang av en driftsorganisasjon lokalisert til landsdelen
- Alle utbyggingsalternativene bør utredes i like stor utstrekning, dette for å få en reell diskusjon om valg av konsept
- Bruk av andre energikilder enn tradisjonelle gassturbiner, herunder CO₂-fritt gasskraftverk, vindkraft og energi fra det ordinære nettet, herunder behov for eventuell ny produksjons- og overføringskapasitet
- Kvalitetssikring av bakgrunnsinformasjon om de ulike ilandføringsstedene.
- Markedsmessige konsekvenser for fiskerier, havbruk, reindrift og reiseliv samt andre næringer

./.

Vedlegg: Vurderinger i saksfremlegget

Med vennlig hilsen

Anne Hjortdahl
ass. plan- og næringssjef

Ian Jawahir
rådgiver

Vedlegg: Vurderinger i saksfremlegget

Goliat-utbyggingen er det første oljefeltet i Barentshavet som skal realiseres og det vurderes derfor som viktig for befolkningen i landsdelen at denne utbyggingen blir en mal for fremtidige prosjekter i nord. Forslaget til program for konsekvensutredning er basert på tidligere KU-oppsett og da selvfølgelig i forhold til gjeldende regelverk og ut fra forventningene til hva som vil aksepteres.

Det er fra landsdelens side etterlyst en sterkere vektlegging av de samfunnsmessige og næringsmessige sidene ved utbygginger. Videre er det stilt krav om at lokale og regionale myndigheter skal involveres tidlig i prosessen. En måte å synliggjøre eksistens og konkurransefortrinn er gjennom høringsuttalelsen til KU for Goliat.

Troms fylkeskommune har sammen med Finnmark fylkeskommune deltatt i møter med ENI i det som kalles "Samarbeidsgruppen Goliat". Det er med utgangspunkt i dette arbeidet samt de ovennevnte momentene at Troms fylkeskommune nå å har en bred prosess rundt Goliat-utbyggingen om de forventninger og krav som vil stilles til utbygger.

Sammendrag av fylkeskommunens vurderinger

Forslaget til program for konsekvensutredning fokuserer på de praktiske konsekvensene ved utbyggingen. Dette er i tråd med de gjeldende krav til KU. Erfaringer viser at oljeselskapene legger vekt på de miljømessige konsekvensene med avbøtende tiltak ved utredninger av feltutbygginger. Forslag til program tar i liten grad opp i seg det faktum at dette er det første oljeutbyggingen i nord. I den sammenheng ville det ha vært ønskelig at utredningene i programmet søkte å belyse de mulighetene som prosjektet kan føre til av samfunnsmessige, miljømessige og ikke minst næringsmessige ringvirkninger.

Flere steder i forslaget kan det oppfattes som om at ENI argumenterer for størst mulig grad av offshoreløsning. Både under vurderinger av utslipp til luft, teknologi i forhold til ilandføring, behov for landanlegg med kombinasjon av aktiviteter og tilkoblingsmuligheter kan antyde dette. Når ENI vil ta konseptvalget tidlig i utredningsprosessen, og kun valgte løsning vil bli detaljvurdert, vil dette kunne medføre at regionale konsekvenser av de andre alternativene ikke blir tilstrekkelig utredet. En utførelig utredning av alle tre alternativer er nødvendig for å få et best mulig beslutningsgrunnlag og at det er åpenhet rundt prosessen med valg av konsept. Troms fylkeskommune vil ikke akseptere at beslutninger rundt utbyggingskonseptet blir gjort før konsekvensutredningen foreligger.

Det er et gjennomgående tema at konsekvensutredningen skal være "avbøtende." Det vil si at negative konsekvenser av utbyggingen skal kartlegges i størst mulig grad. Troms fylkeskommune mener at konsekvensutredningen må ha en offensiv tilnærming, der en i større grad foretar utredninger på hva utbyggingen kan bidra med i en utvikling, gjennom kompetanseoppbygging, rekruttering og utdanning, muligheter for lokalt og regionalt næringsliv gjennom aktiv deltagelse i leverandørnettverk, i størst mulig grad unngå kamp om arbeidstakere, industriell strategi og etablering av et kontraktregime tilpasset næringslivet i Nord-Norge. ENI bør forplikte seg til å kjøre leverandørutviklingsprogram i forkant av utbyggingen. Det er viktig at man legger til rette for at også KIFT-bedriftene deltar i utbyggingen og ikke bare vareproduksjon som det legges vekt på i forslaget til KU-programmet. Programmet bør utrede mulige aktiviteter som kan forplikte ENI med å være med å utvikle videre i regionen. (Eksempler: Nedstrømsaktiviteter; Avfallshåndtering, miljøovervåking, bruk av

spillvarme til oppdrett osv.) I KU må det også utredes om kompetansebehovet både i utbyggingsfasen og i driftsfasen av Goliat.

Forslag til program for konsekvensutredning ser videre utbyggingen av Goliat som et isolert utbyggingsprosjekt, der en ikke i særlig grad viser til hvordan dette prosjektet kan bygge på både erfaringer og etablerte strukturer i eksempelvis Snøhvit og Norne og de oljeomlastningene som har vært gjennomført. Dersom dette har vært gjort ville en i større grad vært i stand til å definere prosjektet som en del av en ny industriell satsing i nord og dermed også få en større legitimitet i befolkningen.

Vurderinger i forhold til konseptvalg for Goliat-utbyggingen

Forslaget til program bærer preg av at ENI allerede på dette tidspunktet signaliserer hvilket konsept de vurderer som mest hensiktsmessig. Selskapets foreløpige konklusjon er at direkte ilandføring med full prosessering på land vil forandre etablering av et større anlegg. Det påpekes derfor at et slikt anlegg bør kombineres med annen aktivitet uten at det sies noe om hvilken aktivitet det kan være. Videre vurderes mulighetene for tilkøpling av nye felt som viktig. ENI mener at denne utbyggingsløsning har begrensede muligheter i denne sammenheng. ENI mener også at en utbyggingsløsning med direkte ilandføring vil kreve ”betydelig teknologiutvikling”. Dersom dette legger føringer for hvilket konsept som tilslutt blir valgt bør dette dokumenteres.

Med hensyn til de funksjonelle krav ENI stiller til et landanlegg, etterlyses et fokus på nærhet til eksisterende og planlagt etablert oljevernberedskap, omlastingsområder for olje samt eksisterende petroleumsanlegg. Videre er det ønskelig at det også legges samfunnsøkonomiske vurderinger til grunn ut fra et regionalt perspektiv.

Ilandføringsstedene er relativt omfattende beskrevet i forslaget. Det kan synes som om en del av den informasjonen som er lagt til grunn for ENIs vurderinger bør oppdateres.

Planlagt fremdriftsplan er knyttet opp til en full offshoreløsning. Samtidig går det frem av forslaget til program at valg av utbyggingskonsept vil bli gjort i løpet av arbeidet med konsekvensutredningen (høsten 2007). Dette kan føre til at myndigheter og regionale aktører ikke i tilstrekkelig grad får muligheten til å påvirke denne beslutning. Troms fylkeskommune krever at alle tre utbyggingsløsninger blir like grundig utredet i konsekvensutredningen, slik at det vil være mulig å få et best mulig beslutningsgrunnlag og at det er åpenhet rundt prosessen med valg av konsept. Troms fylkeskommune vil ikke akseptere at beslutninger rundt utbyggingskonseptet blir gjort før konsekvensutredningen foreligger.

Miljøforhold og oljevernberedskap

Programmet refererer i stor grad til ULB-utredningen (Utredning av konsekvenser av helårlig petroleumsvirksomhet i Lofoten- Barentshavet, OED 2003) og de tilhørende grunnlagsstudier som grunnlagsdata for Goliat-utredningen. ULB ble lagt frem i 2003, og baserer seg på grunnlagsstudier gjennomført i 2002-03. ULB omfatter imidlertid kun områdene utenfor grunnlinjen (med unntak av en mindre studie knyttet til konsekvenser for oppdrettsnæringen), slik at for dette området kan informasjonen (som er sammenstilt og elektronisk tilrettelagt) inngå i datagrunnlaget for aktiviteter på selve feltet og langs evt. rørledning. Det savnes imidlertid presentasjon av hvilke datakilder som vil være aktuelle for de mange ilandføringsalternativ som presenteres. Spesielt i lys av den meget knappe tidsfrist burde høringspartnerne gjennom meldingen ha blitt gjort kjent med eventuelle prosjekt ENI allerede har igangsatt for å fremskaffe denne typen grunnlagsinformasjon.

Ballastvann er en kilde til både biologisk og annen forurensning. Troms fylkeskommune vil at man i konshevnsutredningen utreder mulige konsekvenser av utslipp av ballastvann som følge av Goliat-utbyggingen. All ballastvann skal som være rensset fra 2016, men fra Troms fylkeskommunes side vil det være ønskelig at en utreder dette fra dag en. En rensing vil også være sammenfattende med det overordnede kravet om null-utslipp. Videre bør det utredes om rensing av ballastvann kan/bør gjøres i tilknytning til et landanlegg for utskipning av råolje.

ENI sier at de vil ha en beredskap som er minst like god som øvrige deler at norsk kontinentalsokkel uten å spesifisere hva en her mener. Det etterlyses innhold i en "Barentshavsstandard." I en slik "Barentshavsstandard" vil det være naturlig å se på beredskap, herunder behov for å ha beredskap i umiddelbar nærhet av spesielt utsatte områder (Rolvsøy, Ingøy og Sørøya). Særlig bør en her se på mulige konsekvenser for fuglefjellene i området. Det bør videre utredes om de nasjonale laksefjordene er særlig utsatt. I dette arbeidet bør lokalisering av oljevernberedskap få en framtrædende rolle.

Videre må ENI bidra til at det settes større fokus på oljevern og synergieffekter ved økt petroleumsutvikling i nord.

Nullutslipp er et viktig krav til petroleumsvirksomheten i nord. Goliat-utbyggingen må bidra til å videreutvikle dette konseptet. I den sammenheng ser Troms fylkeskommune det som ønskelig at det utredes om hvilke utbyggingsalternativ som innebærer minst risiko for større oljeutslipp, dvs faren for utslipp med en offshoreløsning kontra en ilandføring.

I den foreløpige konsekvensvurderingen fremgår blant annet at utslipp til luft øker med graden av prosessering på land. I denne foreløpige utredningen er det tatt utgangspunkt i bruk av gassturbiner uten CO₂-rensing, som er lite miljøvennlig. Et slikt oppsett kan virke som noe unyansert, da en ikke tar hensyn til at et anlegg på land eventuelt vil kunne bruke miljøvennlig energi i større utstrekning enn det som er beskrevet. Under dette punktet bør mulighetene en har for å rense og også overføre CO₂ fra et gasskraftverk med klimagasshåndtering til trykkstøtte i brønnene utredes. Videre bør det utredes behov for økt overføringskapasitet og bruk av andre alternative energikilder som eksempelvis vindmøller, vannkraft og tidevannskraft.

Som kystbefolkning i nord finner Troms fylkeskommune det berettiget å stille noen prinsipielle krav til petroleumsvirksomhet i nord. Konsekvensene av å drive slik virksomhet må på ingen måte medføre berettiget tvil om matvaresikkerhet knyttet til fisk, skalldyr eller andre marine næringer. Petroleumsvirksomheten må skje på en balansert måte med hensyntagen til andre virksomheter slik at det biologiske produksjonsgrunnlag i havet ikke forringes.

Nærings- og samfunnsmessige forhold

Dette er det første oljeutbygging i landsdelen. Troms fylkeskommune ønsker derfor at denne utbyggingen blir en mal for kommende utbygginger i nord. Det er avgjørende for prosjektets legitimitet i landsdelen at utnyttelsen av lokale ressurser også bidrar til utviklingen av landsdelens næringsliv. Sett i fra den nordlige landsdelen er det en forutsetning at landsdelens kompetansemiljø, industrimiljø og øvrige næringer får en mulighet til å delta i utbyggingen, drift og vedlikehold av Goliat.

I forslag til program for KU vil ENI vurdere konsekvenser for næringslivet innenfor næringene; oppdrett, reindrift og fiskerier. I den sammenheng vil det være ønskelig at en også ser på eventuelle konsekvenser for reiselivet.

Barentshavet har potensial til å kunne spille en betydelig rolle for å sikre en langsiktig og diversifisert energiforsyning til Europa og Nord-Amerika. For å sikre nasjonale interesser er det derfor viktig å etablere en norsk industriell strategi for nordområdene. Forslaget fra ENI tar ikke for seg den rollen Goliat-utbyggingen kan ha som et element i regional og nasjonal industristrategi.

Ved regionale og lokale forhold ved Goliatprosjektet fokuseres det ikke på samfunnsøkonomiske forhold. ENI velger å ha en sektorisert tilnærming ved å utrede arbeidskraftbehov og sysselsettingsmessige virkninger, lokal infrastruktur, marineforhold, havneforhold, arealdisponering, basetilbud, forsyningsbase og helikopterbase. Troms fylkeskommune anbefaler at en i tillegg vurderer prosjektet ut i fra et regionalt samfunnsøkonomisk perspektiv, ikke bare i nasjonalt perspektiv. Videre må det utredes hvor stor lokal og regional sysselsetning de ulike utbyggingsløsningene vil gi også utenfor Finnmark.

Betydningen av en driftsorganisasjon berøres uten at en sier noe om verken funksjon eller omfang. Både funksjon og omfang av en slik organisasjon bør utredes. Dette må inngå i den strategien ENI har for nordområdene, sett i sammenheng med øvrige aktører i Barentshavet. Troms fylkeskommune mener at Goliat-utbyggingen er viktig utviklingen av petroleumsnæringen som en ny basis næring i nord. En viktig forutsetning for denne utviklingen er etablering av et fullverdig kompetansemiljø i landsdelen. I denne sammenheng er det et krav at ved utbygginger av felt i nord også medfører lokalisering av full integrerte driftsorganisasjoner til landsdelen. Troms fylkeskommune ser det som utilstrekkelig at det kun etableres fremskutte driftsorganisasjoner. Harstad med sitt petroleumsmiljø er oljesenteret i nord, samtidig er Tromsø et naturlig senter for kompetansenæringer i Nord- Norge og viktig for samarbeid med Nord-Vest Russland. Det er derfor også naturlig at institusjoner og bedrifter i disse byene får en sentral rolle ved utvikling av petroleumsindustrien i nordlige områder av norsk sokkel.

I forslaget fokuseres det i stor grad på ”avbøtende tiltak.” Når det gjelder mer offensive aktiviteter for å sikre at denne utbyggingen også kan være et middel til videre utvikling og vekst i nord er forslaget noe mangelfullt. Eksempelvis burde en hatt vurderinger om hvordan utbyggingen kan bidra til å styrke fysisk og kompetansemessig infrastrukturen generelt, og om prosjektet kan styrke det samarbeidet flere nasjonale forsknings- og utdanningsinstitusjoner nå er i ferd med å utvikle i nord.

Kontraktsregimer og leverandørnettverk er heller ikke omhandlet i særlig grad. En utredning av dette temaet vil kunne avdekke det reelle potensialet næringslivet i landsdelen har. I denne sammenheng har en mye erfaring fra Snøhvit og Norne, både fra følgeforskningsprosjektet, andre vitenskaplige arbeider, utredninger og bedriftenes egne erfaringer.

I stortingsproposisjonen om StatoilHydro vises det til at Olje- og Energidepartementet i samarbeid med andre berørte departementer er i ferd med å gå igjennom konsekvensutredningssystemet, herunder veileder for plan for utbygging og drift, for å vurdere hvordan ringvirkninger i distriktene kan få et større fokus. I den sammenheng vurderer OED utvikling av leverandørnettverk som viktig for leverandørindustrien, og at en videreutvikling av disse nettverkene skal prioriteres.